Raadsmemo ontstaan precaire financiële situatie.

Op 8 mei 2024 bent u via de griffie geïnformeerd over de precaire financiële situatie van onze gemeente op dit moment. Met de auditcommissie is vastgesteld dat het proces van de meerjarenbegroting 2025-2028 afwijkt van het reguliere proces. Via deze raadsmemo willen wij u meenemen in hoe deze situatie is ontstaan.

Meerjarenbegroting 2024-2027.
Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2024-2027 waren er een aantal bijzondere financieel technische omstandigheden die van invloed waren op de begroting bestaand beleid.

Het renteomslag percentage wijzigde van 0,5% naar 1,2%. Dit betekende een structurele kostenverhoging van ruim 1 miljoen euro.
De overige posten zoals actualisatie van kapitaallasten uit investeringen en de post incidentele baten en lasten resulteerde in een structureel financieel voordeel van circa 2 miljoen euro in 2026 groeiend naar 3 miljoen euro in 2027.
De meicirculaire 2023 van het gemeentefonds gaf daarnaast een groei van ruim 2 miljoen euro in de jaren 2027 en volgende.

Al deze mutaties alsook de raadsbesluiten in het jaar 2023 resulteerden in een mooie uitgangspositie voor de meerjarenbegroting 2024-2027. De begrotingsjaren 2024-2027 kenden een positief begrotingssaldo van 4 miljoen euro. Alleen het (ravijn)jaar 2026 had een lager saldo.

Bij de begroting 2024-2027 is er voor ruim 3 miljoen euro aan middelen voor nieuw beleid toegekend. Dit resulteerde in een meerjarenbegroting waarbij de jaren 2024, 2025 en 2027 (ruim) sluitend waren. Het ravijnjaar 2026 sloot hierbij met een tekort van 1 miljoen euro.

Ontwikkelingen in de jaren 2023 en 2024.
In de jaren 2023 en 2024 zien we een aantal ontwikkelingen die een negatieve invloed hebben op de financiële positie.

<u>Taskforce sociaal domein.</u>
Met betrekking tot de ontwikkeling van de budgetten binnen de taskforce sociaal domein is in 2023 het besluit genomen om de taakstelling van de taskforce door te schuiven naar 2028. Daarnaast is het besluit genomen om budgetten binnen het sociaal domein reëel te begroten. Dit betekent dat we rekening houden met aantallen en loon- en prijscompensaties. Hiermee blijven de budgetten waardevast.

In het jaar 2023 zien we binnen het sociaal domein ontwikkelingen waardoor met name het budget jeugdzorg een enorme stijging laat zien. De kwartaalrapportages binnen het sociaal van 2023 hebben deze opgaande lijn. In de eerste tussentijdsrapportage werd een overschrijding voorzien oplopend naar 2,4 miljoen euro bij de kwartaalrapportage over het vierde kwartaal.
Bij de structurele doorwerking dient naar de huidige inzichten rekening te worden gehouden met een extra benodigd budget van 3 miljoen euro.

Eerste tussentijdse rapportage 2024

De eerste tussentijdse rapportage 2024 sluit met een tekort van ongeveer 1,4 miljoen euro. Het gaat hierbij om:

- Het nog verwerken van de effecten van de 2e tussentijdse rapportage 2023 tot een bedrag van 300.000 euro,
- Hogere kosten groenvoorziening 250.000 euro
- Negatieve ontwikkeling van de algemene uitkering bij de decembercirculaire van 400.000 euro (RIB 23-01-2024).
- Indexatie voor WMO-begeleiding stijgt met 450.000 euro

De indexatie van de WMO wordt vanaf 2025 ten laste van de stelpost loon- en prijscompensatie gebracht waardoor het structureel effect 1,1 miljoen euro bedraagt.

Herrekening financiële positie op basis van genomen raadsbesluiten en structurele effecten uit de jaarrekening.

Bovenstaande mutaties resulteren in een meerjarig begrotingsbeeld van een structureel begrotingstekort in 2024 van circa 4 miljoen euro. Alleen het jaar 2025 sluit met een lager tekort van 1,4 miljoen euro. Dit is te zien in de tabel op de volgende pagina.

Nog niet opgenomen in berekening van het begrotingssaldo.

Het hiervoor geschetste begrotingsbeeld is verre van definitief. Dit omdat een aantal onderwerpen nog niet verwerkt zijn of kunnen worden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de doorrekening van de kapitaallasten uit investeringen, stelpost loon- en prijsmutaties op onder andere personeelskosten, effecten uit de Voorjaarsnota van het Rijk, de uitkomsten uit de meicirculaire. De effecten van deze onderwerpen zullen medio augustus bekend zijn en daarmede het begrotingsresultaat van de begroting bestaand beleid.

Verloop begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo in MPB 2023-2026	**2.381.707**	**4.136.532**	**5.116.526**	**2.441.831**	**1.412.239**	**1.412.239**
- waarvan incidenteel	-1.514.610	-1.317.190	-1.088.049	-898.345	0	0
- waarvan structureel	**3.896.317**	**5.453.722**	**6.204.575**	**3.340.176**	**1.412.239**	**1.412.239**
Raadsvoorstellen 2023						
Weeffabriek	-35.000	-115.000	-100.000	-80.000	-65.000	-65.000
Velden hockeyclub Mierlo	0	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Actualisatie MJOP gebouwen	-190.000	-190.000	-190.000	-190.000	-190.000	-190.000
1e tussentijdse rapportage 2023	-1.885.000	-1.360.000	-1.385.000	-1.515.000	-1.595.000	-1.595.000
2e tussentijdse rapportage 2023	-340.000	-	-	-	-	-
Begroting 2024						
Renteberekening	-	-630.000	-1.030.000	-1.480.000	-1.350.000	-1.195.000
Nieuw beleid	-	-3.625.000	-3.095.000	-3.045.000	-3.115.000	-3.115.000
Meicirculaire 2023	-	270.000	325.000	285.000	2.345.000	2.345.000
Septembercirculaire 2023	-	400.000	0	0	0	0
Overige posten	-	1.770.000	2.405.000	2.575.000	2.970.000	3.310.000
Actualisatie incidentele baten en lasten	-	-1.486.404	-1.178.860	-699.066	240.501	259.336
Overig	-	34.266	24.399	23.384	24.469	29.090
Begrotingssaldo in MPB 2024-2027*	**-**	**630.798**	**2.010.925**	**-1.044.785**	**376.708**	**876.329**
- waarvan incidenteel	-	169.214	90.811	-199.279	-240.501	-259.336
- waarvan structureel	**-**	**461.584**	**1.920.114**	**-845.506**	**617.209**	**1.135.665**
Aanpassing activiteitenplan (MPB 2024-2027)	-	0	13.987	80.126	79.746	6.477
	-					
Aangenomen amendementen (MPB 2024-2027)	-	-216.907	-216.907	-216.907	-216.907	-216.907
Kapitaallasten nieuwbouw gymzaal Strabrecht college (geamendeerd)	-	0	0	-51.204	-50.820	-50.436
	-					
Voorstellen in behandeling*	-					
*1e tussentijdse rapportage 2024***	-	-1.400.000	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000	-1.100.000
RIB sociaal domein (te verwerken in 2e turap 2024 / MPB 2025-2028)	-	-3.000.000	-2.000.000	-2.500.000	-3.000.000	-3.500.000
	-					
Begrotingssaldo in MPB 2024-2027	-	**-3.986.109**	**-1.291.995**	**-4.832.770**	**-3.911.273**	**-3.984.537**
- waarvan incidenteel	-	161.714	90.811	-199.279	-240.501	-240.501
- waarvan structureel		**-4.147.823**	**-1.382.806**	**-4.633.491**	**-3.670.772**	**-3.744.036**

**inclusief de septembercirculaire 2023*

***afgeronde cijfers*

****inclusief structurele effecten 2e tussentijdse rapportage 2023 en decembercirculaire 2023*

Het paarse begrotingssaldo in MPB 2023-2026 plus alle grijze regels resulteert in het paarse begrotingssaldo in MPB 2024-2027. Het structurele resultaat is nog verslechtert in de jaren 2024 t/m 2026 door de actualisatie van de incidentele baten en lasten in 2024. Dit ziet u terug in de lichtgroene regel. Hier tegenover stonden ook positieve effecten in de regel Overige posten van de MPB 2024-2027. Het structurele resultaat is dus een opsomming van het genoemde structurele resultaat in de MPB 2023-2027 en de grijze en lichtgroene regels.